

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Paweł Księżak

w sprawie ze skargi Z. K. na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) o sygn. III APa (...)
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 czerwca 2020 r.

1. oddala skargę;

2. przyznaje adwokatowi R. C. ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 120 (stu dwudziestu) złotych powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Z. K. w postępowaniu skargowym.

UZASADNIENIE

Z. K., reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu – adw. R. C., jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania, toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w (...) pod sygn. III APa (...), wniósł skargę na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, domagając się stwierdzenia przewlekłości ww. postępowania apelacyjnego oraz przyznania mu z tego tytułu od Skarbu Państwa kwoty 5 000 zł. W skardze złożono również wniosek o przyznanie pełnomocnikowi w urzędzie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.

Skarżący wywodził, że w apelacji złożonej 30 listopada 2018 r. sformułował wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Sąd Apelacyjny w (...) w dniu 25 kwietnia 2019 r. zawiadomił strony o wyznaczonej na 12 czerwca 2019 r. rozprawie apelacyjnej, ale dopiero na 6 dni przed terminem tej rozprawy wysłał do Okręgowej Rady Adwokackiej wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, co skutkowało odwołaniem tej rozprawy i naruszeniem jego prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Zdaniem skarżącego, wysokość żądanej przez niego sumy pieniężnej jest adekwatna do następstw naruszenia jego prawa wskutek przewlekłości postępowania.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w (...), zgłaszając swój udział w sprawie, wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1349, z późn. zm., zwanej dalej: „ustawą o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej

zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. postanowienia SN: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; oraz z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16).

W powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że znamiona przewlekłości przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej beczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej. Kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Jedynie wyjątkowo krótsze okresy beczynności mogą uzasadniać stwierdzenie przewlekłości postępowania (postanowienie SN z 22 lipca 2014 r., III SPP 123/14).

Z załączonych akt sprawy toczącej się z powództwa Z. K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie wynika, że wywiedziona przez skarżącego apelacja od zapadłego w pierwszej instancji wyroku z 15 października 2018 r. (w treści której sformułowano wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu apelacyjnym) została przekazana przez Sąd Okręgowy w W. Sądowi odwoławczemu w dniu 7 stycznia 2019 r. Sprawa ta została zarejestrowana w Sądzie Apelacyjnym w (...) pod sygn. III APa (...). Następnie, 8 stycznia 2019 r. dokonano przydziału sprawy sędziemu referentowi. Zarządzeniem z 9 kwietnia 2019 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 12 czerwca 2019 r., o czym zawiadomiono strony. Postanowieniem z 6 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) rozpoznał wniosek skarżącego i przyznał mu pełnomocnika z urzędu. Jeszcze tego samego dnia wydano zarządzenie, by zwrócić się do Okręgowej Rady Adwokackiej w (...) o wyznaczenie skarżącemu pełnomocnika z urzędu. Zmieniono również termin rozprawy apelacyjnej z 12 czerwca 2019 r. na 23 lipca 2019 r. W

roku rozprawy apelacyjnej, która odbyła się 23 lipca 2019 r., skarżący złożył wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w (...). Powyższe skutkowało koniecznością odroczenia rozprawy. Wniosek ten został rozpoznany przez Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 22 sierpnia 2019 r. Nie zgadzając się z rozstrzygnięciem, skarżący wywiódł od ww. postanowienia zażalenie, które zostało rozpoznane 22 października 2019 r. Kolejno, zarządzeniem z 29 października 2019 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 15 stycznia 2020 r. Po zamknięciu rozprawy w dniu 15 stycznia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) wydał wyrok, który prawomocnie zakończył ww. postępowanie toczące się pod sygn. III APa (...).

Z przedstawionego wyżej przebiegu postępowania apelacyjnego o sygn. III APa (...) wynika, że wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zawarty w apelacji, rzeczywiście został rozpoznany przez Sąd Apelacyjny w (...) dopiero postanowieniem z 6 czerwca 2019 r., co skutkowało ostatecznie przesunięciem terminu rozprawy apelacyjnej z 12 czerwca 2019 r. na 23 lipca 2019 r. Niemniej, zdaniem Sądu Najwyższego, okoliczność ta *per se* nie świadczy, że w sprawie doszło do przewlekłości. Należy bowiem mieć na uwadze, że pierwsza rozprawa apelacyjna w przedmiotowej sprawie odbyła się jeszcze przed upływem 7 miesięcy od przekazania akt sprawy do Sądu drugiej instancji. Co więcej, w ciągu roku (licząc od daty wpływu akt z sądu niższej instancji) Sąd Apelacyjny w (...) wydał również orzeczenie kończące to postępowanie apelacyjne.

W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu Najwyższego, nie można skutecznie postawić Sądowi Apelacyjnemu w (...) zarzutu przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, oddalił skargę.

Jednocześnie na podstawie art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 4 ust. 1 i 3 w związku z § 21 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. 2019, poz. 18), Sąd Najwyższy przyznał adw. R. C. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 120 zł powiększoną o

należną stawkę podatku od towarów i usług w kwocie 27,60 zł (łącznie 147,60 zł) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu skargowym.